

PRELIMIMÄRT PROGRAM

Här är
gudagott
att vara!

De Svenska Historiedagarna

Uppsala 30 september–2 oktober 2022

Här är gudagott att vara!

UPPSALA 30 SEPTEMBER–2 OKTOBER 2022

TID

10.30 – 12.00

Fredag 30 september

Invigning

- Välkomstord av Historiedagarnas ordförande **Dag Klackenborg**
- Invigning av Historiedagarna
- Utdelning av Stig Ramels pris och priset Årets historielärare
- Presentation av universitetshuset av **Anna Hamberg**, doktorand vid Konstvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet
- Musikinslag

12.00 – 13.15

Lunch på Norrlands nation

13.15 – 14.00

ATT SKRIVA OM VERKLIGA MÄNNISKOR I FAKTA OCH FIKTION – FALLET DROTTNING KRISTINA

Inledningsföreläsning av historikern och författaren Peter Englund

14.15 – 15.15

Parallella seminarier

F 1 ARBETE OCH BOENDE VID 1700-TALET UPPLÄNDSKA BRUK

De svenska brukena kan tyckas vara ett väl utforskat fält, men en närmare analys visar att bruken främst undersökts med företagshistoriska ögon eller sett i ljuset av brukspatronernas ägande, medan det saknas studier som tar sin utgångspunkt i bruksarbetarnas vardagsliv. 1700-talets uppländska bruk var speciella samhällsformationer som hölls samman av det väldiga arbete som utfördes av »bruksfolket« – av smederna i smedjorna, av masugnslärlingarna i hyttorna eller i dagkarlarnas allehanda sysslor runt om i bruken, men även av alla kvinnor i hemmet, i skogen eller på odlingslotterna. Till brukens olika sysslor måste man även lägga frälseböndernas kolningar samt transporterandet av malm, tackjärn och stångjärn. **Göran Rydén** är professor i ekonomisk historia, verksam vid Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet. Hans forskning har på olika sätt behandlat det tidigmoderna bergsbruket, ofta i ett större globalhistoriskt perspektiv.

F 2 FORSKNINGFRONTEN FLYTTAS FRAM I

Utvalda doktorander från historiska institutioner vid olika universitet och högskolor presenterar sina pågående avhandlingsprojekt.

F 3 KVINNOR OCH KRIG UNDER VIKINGATIDEN

Det vikingatida samhället vilade i mångt och mycket på organisation, identiteter och ideal som var formade av krig och konflikt. Krig påverkar alla, men har vanligen beskrivits som en aktivitet för män. Nya arkeologiska rön visar dock att den bilden behöver nyanseras. I gravmaterialet efter »the Great Heathen Army« finner man även spår av kvinnor – en känd krigargrav på Birka visade sig vara en kvinnas grav och ute i Europa behandlar historiska källor kvinnor med såväl politisk som militär makt. Vilken roll hade kvinnor i det krigarsamhälle som vi känner som vikingatiden? Föredragshållare är **Charlotte Hedenstierna-Jonson**, forskare i arkeologi vid Uppsala universitet och Statens Historiska Museer.

L 6 FÖRNUFT OCH KÄNSLA, ELLER KONSTEN ATT BLI GIFT**– ÄKTENSKAPSPLANERING I 1800-TALET S FINLÄNDSKA HERRSKAPSVÄRLD**

Genom äktenskap förenas två personer, men under århundraden har äktenskapet också förenat familjer och släkter samt deras sociala, ekonomiska och politiska resurser. På 1800-talet hade idén om kärleksäktenskapet redan introducerats i litteraturen och i människornas förväntningar, men betydelsen av det goda partiet och äktenskapet som en socialt och ekonomiskt lämplig allians präglade många äktenskap. Föreläsare är docent **Henrika Tandefelt** vid Helsingfors universitet, 2019 års mottagare av Stig Ramels pris, som i sitt föredrag följer äktenskapets ideal och praktik i en finländsk adelsfamilj under andra hälften av 1800-talet. Hur valde den äldsta brodern i familjen sina tre fruar, vad hände då den äldsta systemen ville skilja sig och hur kommer det sig att den yngsta systemen kunde välja sin make synbart så fritt?

L 7 FÖRSTA VÄRLDSKRIGETS ARVEDEL**– NYA GRÄNSER OCH GRÄNSÖVERSKRIDANDE KONFLIKTER**

Med första världskriget och dess slutpunkt, Parisfrederna, drogs många tusentals kilometer nya gränser i Europa och världen. Det var fysiska gränser som ritade om kartan genom att sönderdela gamla imperier och lägga grund för nya nationalstater. Samtidigt skapades emellertid också nya mentala gränser som drogs i huvudet på människor och gav bränsle till olika slags konflikter. Några av dem påverkade negativt mellankrigstidens utveckling och bidrog verksamt till andra världskrigets utbrott. Andra gränsproblem med rötter i första världskriget, som på Nordirland, på Balkan, i Kaukasusregionen eller i Mellanöstern, har utgjort mer eller mindre permanenta konflikthärdar i mer än hundra år. I föreläsningen kommer dessa i dubbel bemärkelse gränssättande händelser och konflikter att översiktligt analyseras. Föreläsare är **Klas-Göran Karlsson**, professor i historia vid Lunds universitet och väl bekant för Historiedagarnas deltagare.

L 8 DEN DYNAMISKA HÖGMEDELTIDEN 1100–1400 – FRÅN TEKNOLOGISKT TIGERSPRÅNG TILL EKOLOGISK KATASTROF OCH MASSDÖD

Medeltiden var inte statisk, utan en dynamisk period. Det vet numera alla, men vad betydde det i realiteten? En väldig teknologisk och ekonomisk utveckling började i slutet av 1000-talet och kulminerade troligen omkring år 1200. Förändringarna hade kanske – kanske, kanske – ett samband med den tidens klimatförändringar, men drevs i första hand på av en mental revolution. Den moderna empiriska och problematiserande vetenskapen uppstod tillsammans med tron på den aktivt handlande människans förmåga att forma sin egen samtid och framtid. Föreläsare är **Kurt Villads Jensen**, professor i medeltidshistoria vid Stockholm universitet.

11.45 – 12.45

Parallella seminarier**L 9 TVÅKAMMARRIKSDAGEN 1867–1970 – 100 ÅR AV POLITIK, 50 ÅR AV GLÖMSKA**

För drygt femtio år sedan ersattes den svenska tvåkammarriksdagen av det nuvarande systemet med en kammare. Idag är tvåkammarriksdagen närmast bortglömd, trots att den existerade med en första och en andra kammare i mer än hundra år. Hur uppstod systemet med två kamrar och varför? Vad hände med den första, ursprungligen grundad på fler röster för de välbärgade, efter demokratiseringen 1921? Vad låg bakom övergången till den enkammarriksdag som tog vid 1971? Professor **Torbjörn Nilsson**, Södertörns högskola, reder ut historien.

L 10 STORT SMÅTT FINT OCH FULT – MUSEERNAS VIKTIGA SAMLINGAR

De kulturhistoriska museerna, vad ska de vara bra för? Och för vem finns de? De tas ofta för givna, men ibland blossar debatten upp om deras uppdrag. Somliga museer har anklagats för att vilja tillrättalägga historien och för att utarma den expertkunskap som under lång tid byggts upp.

Gullög Nordquist, professor em. i antikens kultur och samhällsliv, och tidigare museichefen fil.dr **Katarina Ek-Nilsson** samtalar med professor **Olle Josephson**, vice ordförande i Svenska humanistiska förbundet, om de fysiska samlingarnas betydelse och om vikten av att värna museernas kunskapsproducerande verksamhet.

ARRANGÖR: Svenska humanistiska förbundet

L 11 LYSANDE DAMER – HELIGA BIRGITTA, TRE DROTTNINGAR OCH KVINNIG AUKTORITET UNDER SENMEDELTIDEN

När Heliga Birgitta formulerade sin vision för en ny klosterorden på 1340-talet gav hon dess abbedissor en stark maktställning. Abbedissor, menade hon, skulle vara klostrets »huvud och härskare«, liksom jungfru Maria varit drottning över apostlarna. Birgitta hade själv god kunskap om kvinnlig makt: hon var drottning Blankas förtrogna och kände andra kvinnliga makthavare väl. Föredraget kommer att behandla modeller för kvinnlig auktoritet under senmedeltiden, utifrån fyra fallstudier: heliga Birgitta samt drottningarna Blanka (ca 1320–1363), Margareta (1353–1412) och Filippa (ca 1394–1430). Docent **Louise Berglund**, universitetslektor i historia vid Uppsala universitet, har framför allt forskat om Vadstena kloster, om politisk historia och om kvinnlig makt under medeltiden och senare, och undersöker därtill antijudiska teman i senmedeltidens Sverige.

L 12 FORSKNINGSFRONTEN FLYTTAS FRAM II

Utvalda doktorander från historiska institutioner vid olika universitet och högskolor presenterar sina pågående avhandlingsprojekt.

12.45 – 14.00

Lunch på Flustret

14.00 – 15.00

Parallella seminarier**L 13 SILVERBIBELN – CODEX ARGENTEUS – EN GOTISK HANDSKRIFT MED MÅNGAHANDA BUDSKAP**

Den gotiske biskopen Wulfila översatte bibeln till gotiska på 300-talet, långt innan Hieronymus översatte den till latin. Han åstadkom därmed den första kända litterära texten på ett germanskt språk. *Codex Argenteus* innehåller den i särklass största bevarade textmassan av denna översättning. Den skrevs som en prakthandskrift för Theoderik den stores hov i Ravenna tidigt 500-tal och har sedan använts som symbolobjekt av olika makthavare och strömningar. **Lars Munkhammar**, tidigare förste bibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek, som i sin senaste bok *Konungslig klenod* skildrat Silverbibelns historia och symbolstatus, berättar om den sägenomspunna handskriften.

L 14 SAMTIDIGT – FINLAND OCH OMVÄRLDEN 1968

»Vems 1968 minns vi i dag?« frågar Henrik Meinander om detta händelserika år i Finlands och världens historia. Det handlade inte bara om studenternas revolutionsiver och protester mot Vietnamkriget eller invasionen av Tjeckoslovakien. Samtidigt som några hundra studenter ockuperade Gamla studenthuset i Helsingfors sökte sig tiotusentals till Sverige i brist på arbete, landsbygdens avfolkning accelererade och nya förstäder, köpcentra och motorvägar växte fram i rasande fart, den socialdemokratiska arbetarrörelsen enades och president Kekkonen stod på höjden av sin makt. I skuggan av supermakternas konkurrens och rymdkapplöpning gick livet vidare – för de flesta gjorde den stökiga omvärlden sig påmind närmast genom TV-nyheterna. Då som nu levde människorna i mycket olika samtid. **Henrik Meinander** är professor i historia vid Helsingfors universitet och författare till många verk i vilka även Sveriges historia behandlas mångsidigt.

L 15 SKEPPSAMHÄLLET – RANG, ROLLER OCH STATUS PÅ ÖRLOGSSKEPP UNDER 1600-TALET

Hopträngda på ett örlogsfartyg kunde det finnas flera hundra människor i många olika befattningar. Där fanns en mängd olika sociala grupperingar, yrken, förmågor och åldrar representerade. Ombord befann sig ofta såväl individer från samhällets absoluta elit, som människor från lägre

TID

9.00 – 14.00

S 4 HEMMA HOS BOTANIKENS FADER

Strax utanför Uppsala ligger Hammarby, gården Carl von Linné lät uppföra på 1760-talet och dit han gärna tog med sina studenter på exkursion om somrarna. Förutom den präktiga huvudbyggnaden i två våningar och flyglarna byggde Linné också ett naturaliekabinett av sten som ännu står kvar. Efter visning i det stora huset, nu ett museum med både permanenta och tillfälliga utställningar, vandrar vi ut i de närmaste omgivande markerna, idag ett kulturresevat som har återställts till 1700-talets skick för att visa hur kulturlandskapet såg ut före 1827 års laga skifte. Kulturgeografen **Clas Tollin**, expert på Sveriges äldsta lantmäterikartor, berättar på plats om odlingsformer och gamla tekniker. Lunch serveras på Odingborg vid Gamla Uppsala högar.

Obs! Rustika skor och kläder!

Pris: 685 kr inkl. moms.

Praktiska upplysningar

LOKALER

Invigningen och alla seminarier äger rum på Uppsala universitet: Biskopsgatan 3. Hotellen vi erbjuder ligger med cirka 10 minuters promenad från universitetet.

REGISTRERING OCH KANSLI

Registrering till Historiedagarna äger rum i huvudentrén på universitetet. Registreringen öppnar fredag den 30 september kl. 9.00. Disken är bemannad under konferensen.

UTSTÄLLNING

Äger rum i foajén på universitetet. Vänligen kontakta Historiedagarnas kansli för mer information.

KONFERENSAVGIFTER

Två dagars föreläsningar och seminarier kostar 2 750 kr (2 200 kr exklusive moms), 2 375 kr (1 900 kr exklusive moms) för studerande.

Lördagens middag bokas separat till ett specialpris på 375 kr (300 kr exklusive moms).

Erbjudandet att anmäla fyra personer från samma arbetsplats samtidigt, men endast betala för tre, gäller även i år.

Avgifter tillkommer för söndagens utflykter.

MÅLTIDER

Lunch, kaffe och mottagning den 30 september, samt kaffe och lunch den 1 oktober ingår i konferensavgiften och serveras mot uppvisande av namnbricka. Din namnbricka är ett kvitto på din betalning. Lördagsmiddagen är även i år ett tillval.

ANMÄLAN

Du anmäler dig enklast via nätet. [Klicka här](#) för att komma direkt till sidan för anmälan.

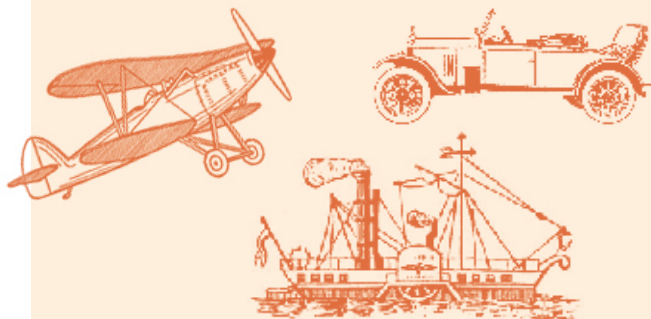
De Svenska Historiedagarna (DSH) lagrar namn och e-postadresser i ett register. De kan användas för DSH:s och våra medlemmars marknadsföring och undersökningar, för att du ska kunna få ta del av intressanta erbjudanden inom ämnet historia. Du kan när som helst tacka nej till sådana erbjudanden genom att kontakta DSH:s kansli.

RESOR

I år har vi inga förbokade resor utan rekommenderar att ni kontaktar er egen resebyrå eller bokar via www.sj.se. Resia Kongress står också till er tjänst om ni önskar boka flyg och tåg. Se information på anmälningssidan. Vid frågor om anmälan, hotellbokning och betalning, vänligen kontakta Resia Kongress:
E-post: congress@resia.se
Telefon: 018-18 35 35 (tis–tors kl. 9.00–12.00)

HOTELL

Vi håller rum på 5 st centralt belägna hotell i Uppsala.

Clarion Hotel Gillet, Dragarbrunnsgatan 23
<https://www.nordicchoicehotels.se/hotell/sverige/upsala/clarion-hotel-gillet/>

Scandic Uplandia, Dragarbrunnsgatan 32
<https://www.scandichotels.se/hotell/sverige/upsala/scandic-uplandia>

Clarion Elite Hotel Academia, Suttungs gränd 6
<https://www.elite.se/sv/hotell/upsala/hotel-academia/>

Best Western Hotel Svava, Bangårdsgatan 24
<https://www.hotelsvava.se/>

City Stay, Trädgårdsgatan 5A
<http://citystayupsala.se/>

Priser per rum och natt inklusive moms och frukost hittar ni på anmälningssidan.

DE SVENSKA HISTORIEDAGARNA

Är en ideell förening med syfte att skapa årligen återkommande tillfällen för kontakter mellan historiker, historielärare, företrädare för arkiv och bibliotek m.m. samt en historieintresserad allmänhet. De första historiedagarna ägde rum på Örebro slott den 14–16 oktober 1994 efter en upptaktskonferens i stora Börssalen i Stockholm 1993.

MEDLEMMAR 2022

Arboga Bokskrivare AB, Axess Publishing AB, Bokförlaget Natur och Kultur, Bonnier Publications, Carlssons Bokförlag, Centrum för näringslivshistoria, Dialogos Förlag, eddy.se, Forum för levande historia, Föreningen Norden, Gleerups Utbildning AB, Historielärarnas Förening, Historiska Media, Ingenjörfirman Rolf Insulander AB, Karolinska förbundet, Katedralskolan i Lund, Klackenbergs Böcker & Papper, Liber AB, Lärarnas Riksförbund, Nordiska Museet, Norstedts Förlag, Pro Memoria, Riddarhuset, Sanoma Utbildning, Santérus Förlag, Statens historiska museer, Sten Westerberg & Co AB, Studentlitteratur, Svensk Mediehistorisk Förening,

Svenska Historiska Föreningen, Svenska Humanistiska Förbundet, Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek, Sveriges Hembygdsförbund samt TAM Arkiv.

STYRELSE 2022

Jur.kand. och civilekonom Dag Klackenbergs (ordförande), förlagschef Lena Amurén (vice ordförande), chefredaktör Magnus Bergsten, fil.dr Lars-Erik Hansen, fil.dr och huvudredaktör Åsa Karlsson, professor Hans Albin Larsson, museipedagog Petter Ljunggren, fil.dr Lena Milton, professor Torbjörn Nilsson, docent Annika Sandén, adjunkt och förstelärare Antonio Serra, tidigare bokklubbschef Annika Törnquist samt bokförläggare Torgny Wadensjö.

DSH KANSLI

Elisabeth Ahlberg
Box 5243, 102 45 Stockholm
Telefon: 0708-662 965
E-post: info@dsh.se
Hemsida: www.dsh.se

